

In deze buurt ontsnapte een broer van Jaap Blom

Jaap Blom vertelt hoe z'n broer ontsnapte aan de Arbeitseinsatz. De benaming voor de vaak gedwongen inschakeling in de Duitse oorlogseconomie van arbeiders uit de bezette gebieden tijdens de Tweede Wereldoorlog. Eind maart 1943 waren er al \pm 227.000 Nederlanders tewerkgesteld in het Derde Rijk. Er zouden nog vele landgenoten volgen. Zo'n 120.000 alleen al via razzia's in het laatste oorlogsjaar. (BL)

'Losse flodders' uit d'n oorlog

't Zal in 't leste jaer van d'n oorlog gewist weze dat aalle manne tot 'n bepaolde leeftijd d'r aage mosse melde om in Duitsland te gaon waareke. Kofferties, rugzakke en lege slôope mè wà mondvorraed wiere klaorgemaakt en meegenome. Zô ok m'n broer Henk; hij hà percies de leeftijd en mos mee, mor op d'n êên of aandere manier wisse ze dat de tocht over d'n dijk viao Wijk C en Wijk D richting Baonhoek zou gaon. M'n broer Henk liep in die lange optocht van zwijgende manne hêemel rechts. Zellef liep 'k trots naest 'm mee, totdà me in Wijk C bekant bij ons huis wazze. Weg, weg, gebaorden die driftig en hij douwde mijn naer achtere. 'n Paor meter voordat ie bij onze voordeur was, wazze daer inêens z'n ouweloï, bure en bekendes die vlak achter hum wat meeliepe, om zôdoende 't zicht weg te neme van de meelôpende gewaopende seldaot in die lange rij. Ze riepe zôdoenaomd 'n vedderop lôpende jonge toe:

“Goeje raais, hee! Hou ie taai, ’t Beste, hoor!” Eêmel bij onze voordeur glipte broer Henk, ongezien deur de bewaaking, mè koffer en aal as ’n ael naer binnene. Deur dicht, en gelijk onder de vloerplanke in de ruimte die vaoder hà gemaakt voor ’t geval van nôôd. Wat ’n spannende onsnapping!

Nou mò ‘k ‘r gelijk aan denke dà me ok nog ’n ouwe opoe in huis hadde. Ze was al ver in de zeuventig, bij ‘n evakkewaosie zou ze de Tollesteegt vast nie kanne haole. Voor ’t gevaal dát, hà vaoder mor vast ‘n kar gemaakt, een ijzere frame met ’n smalle hôôge, houte kar. D’r zat ’n deurtje in, een banksie en ’n raompie. Overal was aan gedocht. Met ’n beugel kon die waoge aan de begaoziedraoger van ‘n fiets. De generaole rippetisie broch hêel de buurt op de bêên, hilaoritaait volop. Opoe d’r in en wà beddegoed, maor veraal ‘n opvaallend voornaom pleksie voor ‘t Singer naaimesien in de mooie notehoute koffer. Een kosbaor en onmisbaor bezit in die tijd van oorlog. D’r wier ‘n rondjie gefietst op d’n dijk, aalles verliep naer wens, de rippetisie was geslaogd, mor ’n echte uitvoering is gelukkig achterwege gebleve. Maor nou ik dut opschrijft, zôôvel jaere laeter, ving ‘k ’t wel wà verdacht dat de zurreg om dat naaimesien wel wà grôôter bleek te weze dan die voor z’n schôômoeder ...

As klaaine jonge kwam ‘k ‘r ok al gaauw achter dat aalles schaerser en minder wier. Eêder wazze d’r daegelijkse tochies naer d’n akker die aan ’t end van de daernaest gelege stoep lag. We gonge dan de knijne wat ressies oud brôôd brenge, maor ’t wier minder en minder. De knijnehokke kwamme leeg te staon. Vaoder brak ze nie af, belnêent, ze wiere vertimmerd en verlengd. Kwamme d’r grôôtere knijne of zô? Neeje, d’r wier ’n fiets achter verstoppt. Wat ‘r van in de weeg zat, gong d’r af, want de fiets mos zô plat mogelijk gemaakt worre. Toe wier die hêêmel in ’t vet gezet. D’n achterwand wier weer dichtgetimmerd. Voor hoevel jaer wis niemand. Vaoder Aorie zat al weer gaauw nae 5 maai op de fiets!

J. Blom